

Ethics are observed as well as the idea of accountability (*imputatio*) in ethics of P. Abelard in modi of moral guilt and offense. It is mentioned that in Pre-modern culture idea of responsibility is developed in the context of the freedom of human action, one's capability to keep an answer for one's actions and to admit guilt. It is specified that in philosophy of Modernity the notion *imputatio* is represented in I. Kant's philosophy. Although Kant did not put the problem of accountability as the cornerstone of his philosophy, he had defined conditions for possibility of agent's accountability in such a way that his ideas are at the background of the main conceptions of responsibility of the 20th century. Further in the paper development of the problem around the term *Verantwortung* (responsibility) is observed. In particular, M. Weber's ethics of responsibility (in comparison to ethics of conviction) is analyzed. The paper pays attention to the of H. Arendt's conception of lost generations, and grounds of the problem of responsibility actualization in the sense of life search of these generations are analyzed. The first part of the paper is finished by the analysis of the conception of guilt and responsibility by K. Jaspers who applied to the problem in the context of comprehension of the axiological space of postwar Germany.

Key words: responsibility, accountability (*imputatio*), Aristotle, P. Abelard, M. Weber, K. Jaspers, lost generations, ethics of responsibility, criminal guilt, political guilt, moral guilt, metaphysical guilt.

УДК 177.61

В. Е. Туренко, канд. філос. наук, м. н. с.
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
вул. Володимирська, 60, м. Київ, 01033, Україна
amurolog5@gmail.com

ЛЮБОВ У КООРДИНАТАХ БАЖАННЯ ТА ЗАДОВОЛЕННЯ: ФІЛОСОФСЬКО-КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ПОГЛЯД

У статті на основі теоретичних напрацювань сучасних зарубіжних філософів здійснюється висвітлення любовного дискурсу в координатах бажання та задоволення. Автор доводить, що любовне бажання має не лише суто тілесне забарвлення; воно включає в себе окрім сексуального аспекту і суто духовний та душевний аспекти (піклування, відповідальність, турбота, підтримка, прощення тощо). Обґрунтовується думка, що задоволення в любові теж багатогранне, воно не стосується лише суто фізіологічних, інстинктивних потреб людської природи. Спираючись на думки західних дослідників, можна говорити про велике значення феномена задоволення в дискурсі любові, адже він також пов'язаний з такими аспектами, як подолання нестачі, звільнення від тиску (репресії), особистісно значиме самоздійснення та самоствердження.

Ключові слова: бажання, задоволення, любов, дискурс любові, потяг, предмет любові.

Постановка проблеми. Феномен любові досить часто редукується до відчуття задоволення та бажання. Проте можна розуміти, що існують різного роду експлікації як бажання, так і задоволення, а відтак, потрібно розмежувати, наскільки є вірним ототожнення любові з даними феноменами людського існування.

Аналіз досліджень і публікацій. Теоретичні напрацювання зарубіжних дослідників Р. Апруєна, Р. Барта, Ж. Бодріяра, Ж. Батая, П. Євдокимова, Г.-Г. Гадамера, Х. Яннараса та інших стали основою даної статті. Разом з тим можемо зауважити, що бажання та задоволення в контексті любовного дискурсу наразі ще недостатньо досліджені.

Мета статті. Проаналізувати та дослідити сутність феноменів бажання та задоволення в дискурсі любові.

Виклад основного матеріалу дослідження. Насамперед, у контексті досліджуваної проблематики необхідно згадати, що стосовно причини появи любові фундаментальну роль як для Платона, так і Аристотеля займає тіло. Так, Платон зазначає, що багатьох закоханих заворожує тіло ще до того, як вони дізналися про характер і перевірили інші властивості того, у кого закохани [Phaedr. 232e], а Аристотель пише: "як прихильність нагадує початок дружби, так і задоволення від споглядання іншого нашою є виникнення закоханості, оскільки ніхто не закохується, не зазнавши до цього насолоди від образу іншої людини. Але хто насолоджується обличчям людини, не зовсім закоханий, він стає таким, коли за відсутності іншої сумує і жадає (epithumei) її присутності" [Eth. Nic. 1167, 4–10].

Можна сказати з упевненістю, що два титани античної філософії мали рацію, адже вся подальша західноєвропейська думка говорить саме так про роль тіла в дискурсі любові. Разом з тим самі ми, зі свого власного досвіду, знаємо, яка значуща роль споглядання, яке значення тіла в тому, щоб з'явитися цьому великому почуттю.

І хоча початок любові можна углядіти в зовнішності (тілесності) потенційно коханої людини, все ж, як зазначає О. Золотухіна-Аболіна, зустріч людини з закоханим відбувається в якомусь просторово-часовому центрі повсякденності, пов'язаному з певними буденними подіями нашого життя, окремими повсякденними обставинами. Почуття, що виникають у цій ситуації, якщо

переростають у любов, то стають вирішальними подіями всього життя тієї чи іншої особистості. У цьому місці простір і час повсякденності пов'язується з людським і доле-носним, і, ймовірно, в місці зустрічі людини з любов'ю відкривається сенс життя, парадокси смерті й безсмертя, зворотності і незворотності часу, детермінізм світових сил і, безперечно, власної свободи вибору [8; 73].

Відповідно, про подолання сексуального бажання (потягу) Ж. Бодріяр у своїй фундаментальній праці "Спокуса" пише наступне: "любов не має нічого спільного з потягом – хіба що в лібідозному дизайні нашої культури. Любов – виклик і ставка: виклик іншому полюбити у відповідь; бути в омані – це кидати іншому виклик: чи можеш і ти поступитися спокуси?" [11; 58]. Любов не зобов'язана, але припускає подолання сексуального потягу; через певний час він стає другорядним, а може, навіть і необов'язковим.

Разом з тим сучасний грецький філософ і богослов Х. Яннарас говорить, що статевий потяг – природний і ним не потрібно гребувати. Так, зокрема, він підкреслює, що "без відмінності статей і пов'язаного з нею еротичного потягу зв'язок між людьми, їхнє спілкування, любов і бажання не піднімалися б, можливо, вище рівня звички, стереотипу поведінки, чисто психологічного комфорту. Завдяки цьому розходженню сексуальний потяг стає рушійною силою і попередньою умовою життя, умовою здійснення і прояву життя в його особистісній іпостасі. Людська особистість, навіть з точки зору свого біологічного походження, є плід взаємного потягу двох інших людських істот. Однак цим справа не обмежується, оскільки формування і самовираження нашого "я" також впливають з можливості зв'язку, спілкування, еротичної співвіднесеності" [10; 123].

Відповідно, можна сказати, що заперечувати елемент статевого (сексуального) потягу/бажання в дискурсі любові рівнозначно тому, що віднімати від любові такі її фундаментально значущі атрибути, як відповідальність, турбота і ласка. Інша справа, що в любові, на відміну від закоханості, він не є центральним і чільним.

Співвідношення бажання та любові досить ґрунтовно дослідив Ж. Батай. У праці "Катехізіс Дануса" він пише наступне: "Розділене нещастя є також радість, але мирною вона є лише за умови розділу. Те, що в

хтивість нещастя ви занурюєтеся удвох, це нещастя фальсифікує: нещастя кожного з учасників любовного дискурсу відбивається в такому випадку в дзеркалі, яке інший тримає перед ним. Це неспішне, чарівне запаморочення продовжує розрив плоті. З ним пов'язана болісна і божевільна спокуса улюбленої істоти... Відповідно, чим більш недоступний об'єкт бажання, тим більше запаморочення він викликає. Найбільше запаморочення пов'язано з унікальністю улюбленої істоти... З запамороченням від унікальності улюбленої істоти пов'язана радість, яка його подесятьє. Звичайно ж, у результаті унікальність (особливість) втрачається, порожнеча стає повною і радість перетворюється в скорботу. Але за межами втраченої унікальності починаються іншого роду унікальності; за межами радості, що стала скорботою, нові істоти в радості знову обмінюються запаморочливими відкриттями... Бажання і любов змішуються: любов є бажання об'єкта відповідно до тотальності бажання" [4; 160, 162].

Як бачимо, французький дослідник наголошує, що за вдовolenням тілесного бажання в справжній любові не щезає бажання як таке. Адже тілесне, пристрасне бажання – це лише один з аспектів любовного бажання. Можна висувати думку, що любовне бажання – багатогранне, воно включає не лише соматичний аспект, але й психологічний, духовний і т. д. Якщо ми любимо особистість, то бажаємо не лише володіти тілом, але й неминуче постають бажання допомагати, дарувати, підтримувати, вирити їй тощо.

Водночас варто відзначити, що у словнику "Етика" задоволення (так само як і насолода) зарубіжний дослідник Р. Апресян позначає як почуття, переживання, що супроводжує задоволення потреби або інтересу. Він наголошує, що "еволюційне значення задоволення і його протилежності – страждання (болі) – обумовлено їх адаптивною функцією, яка стимулює активність, що відповідає потребам організму, і блокує дії, небезпечні для нього. З функціональної точки зору задоволення означає різні за характером і змістом досвіди людського буття:

- а) подолання нестачі,
- б) звільнення від тиску (репресії),
- в) особистісно значиме самоздійснення,
- г) самоствердження" [2; 501].

Спробуємо проаналізувати, відтак, всі ці чотири моменти в контексті дискурсу любові.

Першим моментом задоволення виступає подолання нестачі в любові. Ми хочемо любити не стільки через те, що є недостача в нас самих. Відповідно, почуття задоволення виникає через те, що ми віднайшли те, що дає нам насолоду. У цьому контексті слушно згадати міф про андрогінів. Саме в ньому Аристофан робить дивовижний висновок: "Ἐκαστος οὖν ἡμῶν ἐστὶν ἀνδρώπου **ξυμβολον**, ἄτε τετμημένος ὤσπερ αἰ ψήττα, ἐξ ἐνὸς δῦο. ζητεῖ δὲ αἰεὶ τὸ αὐτοῦ ἕκαστος **ξυμβολον**" [Symp. 191d]. Зупинимось детальніше на проблемі перекладу даного фрагмента.

Варто зауважити, що в фундаментальному "Давньогрецько-російському словнику" за редакцією І. Х. Дворецького слово "**ξυμβολον**" має понад 10 значень, основних з яких наступні: умовний або зовнішній знак, сигнал, ознака, прикмета, натяк, знамення, емблема символ тощо [6; 1532], однак жодного натяку чи безпосередньо слова "половина" в ньому немає.

Тому, на наш погляд, ліпше перекладати даний фрагмент діалогу Платона наступним чином: "Отже, кожен з нас – це символ для іншої людини, поділений на дві камбалоподібні частини, а тому кожний шукає завжди відповідний йому символ".

Відповідно до цього для Аристофана предмет любові є символом для тієї особистості, яка його шукала все життя, для тієї людини, яка його любить. Символіч-

ність предмета любові полягає в тому, що закоханий усвідомлює, що без коханої особистості він неповноцінний, не може гармонійно та повноцінно жити, відчувати задоволення.

Промовець вкладає в уста Гефеста наступні слова: "Може, ви хочете якнайдовше бути разом і не розлучатися один з одним ні вдень, ні вночі? Якщо ваше бажання саме таке, я готовий сплавити вас і поєднати воедино, і тоді з двох людей стане одна, і, поки ви живі, ви будете жити однією спільною долею, а коли ви помрете, в Аїді буде один мрець замість двох, бо помрете ви єдиною смертю. Подумайте тільки, цього ви жадаєте і чи будете ви задоволені, якщо досягнете цього?"

– Якщо справді так трапиться, ми впевнені, що кожен не тільки не відмовився б від такої пропозиції і не висловив жодного іншого бажання, але вважав би, що почув саме те, про що давно мріяв, охоплений прагненням злитися і поєднатися з коханим в єдину істоту. Причина цього в тому, що така була від початку наша природа і ми складали щось цілісне" [Symp. 192d-e].

Розуміння унікальності, значущості коханої особистості, що ми бачимо у промові Аристофана, наштовхує на думку, що відчуття задоволення в любові схоже на усвідомлення чуда: "Коли кому-небудь... трапляється зустріти саме свою половину, обох охоплює таке дивне почуття прив'язаності, близькості і любові, що вони справді не хочуть розлучатися навіть на короткий час" [Symp. 192b].

Любов стає "чудесною" тому, що двоє людей до першої зустрічі (іноді і навіть після ряду зустрічей) були чужими одне одному, були як "два айсберги у холодному океані" у стосунках одне з одним. І ось раптом... між ними пройшла якась іскра, так всім нам відомі "перший погляд, перша посмішка", які стануть основою для любові. Без сумніву, любов виникає саме тоді, коли якась невидима рука знімає покрив, відкриваючи красу, яку інші не змогли вловити. Те, що несповіснено здається звичним і таким, що не містить таємства, для люблячих стає єдиним і загадковим. Звідси любов, не сліпа, але така, що все бачить [7; 187]. Чудо полягає в тому, що віднайдена половинка, "ти", трансформується в "Ти", що Чужий стає "Своїм Іншим".

Така трансформація у людей відбувається від того, що той чи інший індивід розуміє, що знайшов свою другу половинку (про що говорить Аристофан), упізнав (згодом) її у звичайній перехожій і усвідомив, що це та, яку шукав і чекав все життя. Доречно в цьому контексті буде згадати наступну думку західного філософа Г.-Г. Гадамера: "Упізнати – означає, навпаки, впізнати річ, яку колись бачив. У цьому "як", між іншим, міститься уся загадка. Я маю на увазі не диво пам'яті, а чудо пізнання, що криється тут. Бо коли я когось впізнаю або щось дізнаюся, то бачу, що впізнане звільнилося від випадковості як його теперішнього, так і його тодішнього стану. У впізнаванні закладено те, що ми споглядаємо побачене у світлі того істотного в ньому, що вже не затуманюється випадковими обставинами. Цим створюється впізнавання" [5; 236–237].

Міфом про андрогінів Аристофан немов хоче сказати, що любов між чоловіком і жінкою – це диво на землі. У світі, де законом є роз'єднаність і протиріччя, така любов є місцем, де двоє людей, полюбивши одне одного, стають єдиним цілим. У цій любові є найбільше таємниче диво (з усіх можливих) у людських стосунках: "двоє стають єдиною особистістю, дві особи, полюбивши і прийнявши до кінця одне одного, стають більше, ніж двоє, більше, ніж дві особи, – стають єдністю" [1; 169].

Російська дослідниця А. Садикова зазначає, що "якщо спробувати визначити чудо як абсолютне досягнення бажання або цілі, тобто те, що припускає абсо-

лютий подолання перешкод, то при цьому втрачається моральна воля, випаровується чистий жар душі. Чудо як природний і реальний творчий акт при цьому відривається від людини, її духовних потреб і інтересів. Але... якщо любов є творчість, то вона полягає у створенні нової реальності, нової цінності і нового сенсу. Любов неповторна й унікальна; і водночас вона відрізняється від попередньої незалежністю від нас, яка є наслідком досить складної і прихованої від нас логіки почуттів" [9; 113].

Отже, чудесність любові (а відтак, і предмета любові) в тому, що вона з'являється у нашому житті випадково; вона не є напередзаданою. Здається, ось минають 20–25 років нашого життя – і час подумати про особисте життя, але як би ми не планували, любов приходить, коли вона того хоче. Ми можемо піти в нічний клуб або ще в якесь місце масового скупчення людей, походити туди місяць, але так нікого і не зустріти. А можемо їхати останнім поїздом метро о пів на першу ночі... і на весь вагон ще одна людина (протилежної статі), кожен з нас думає про своє, але... раптом наші погляди перетнулися і ми несподівано один для одного посміхнулися. У результаті хлопець взяв адресу/телефон дівчини, а якщо взяти контекст XXI століття, дізнався, чи є вона в соцмережах тощо... так і зародилася їхня історія кохання.

Стосовно задоволення як звільнення від тиску та репресій, то слухним буде згадати З. Фрейда, який говорить, що: "Головною метою "душевного апарату" є отримання задоволення й уникнення страждання. Незалежно від нормативних настанов індивіда, почуття задоволення і невдоволення імперативні. Найбільш інтенсивними і яскравими, а разом з тим і відносно доступними, є тілесні задоволення, в першу чергу сексуальні, а також пов'язані із задоволенням потреби в їжі, теплі, відпочинку (розслабленні)". Як показав зарубіжний вчений, для дитини ранні сексуальні задоволення знаменні як інтимний досвід внутрішньої автономії і незалежності від оточуючих. І філогенетично, й онтогенетично принцип задоволення є вихідним. Перший дитячий досвід – безпосереднього задоволення простих вітальних потреб – обумовлює ту привабливість задоволення, яка ніколи актуально не усвідомлюється, але яка робить задоволення бажаним: воно не тільки задовольняє, а й тішить. Насолоди "тягнуть в дитинство" [1; 501].

Відповідно, задоволення в любові імпліцитно немов повертають нас у дитинство. Отже, в любові ми як діти. Причому не тільки в любові, а й закоханості. Хоча, на наш погляд, аналогії "дитячості" у закоханості і любові – різні. Р. Барт у контексті цього пише: "Стан закоханості – не більше ніж відтворення старих фактів, повторення інфантильних реакцій; це притаманне будь-якій любові, немає такої, у якій не знайшлося б прообразу в дитинстві". Це означає, що можна зробити наступний висновок: любов – це дитинство, яке триває незалежно від віку людей [3].

Також французький мислитель проводить паралелі між любов'ю і дитинством, ґрунтуючись на тому, що Ерот володіє також атрибутом "вічної дитячості": "Гесіодівська традиція (якій слідує Федр в "Бенкеті") не зводить Ерота до жодного особистого начала, він просто-напросто з'являється в кінці ланцюжка, першими ланками якого були Хаос і Земля; згідно з орфіками, у нього немає ні батька, ні матері, він є з нескінченності; повністю включений в певний ритм, який не має кінця, його місія – зв'язати нас з цим рухом (Ерот – це те, що не знає в мені спокою; Ерот – блукання). Ці міфічні традиції (які поступово підправить культурне уявлення про Амура, який має батьків) розміщують Ерота поза будь-яким Началом. Дитинство парадоксальним чином теж є

сліпою плямою людського часу: суміжне з початком (батьківським), воно його призупиняє, розпливається, блукає протягом всього життя, воно сяє поза часом" [3].

Врешті-решт західний філософ підсумовує: "Дитинство і любов скроєні з одного матеріалу: задоволена любов завжди не більше ніж рай, нав'язливу ідею про який мені прищепило дитинство" [3].

Що стосується третього та четвертого пунктів, то їх можна об'єднати, і відповідно – досвід особистісно значимого самоздійснення та самоствердження є неминучою ознакою любові.

У любові ми шукаємо самоздійснення не лише в часовому контексті, але й у вічності. Щоб сильно не заглиблюватися в даний аспект розуміння співвідношення любові та бажання, варто знову згадати промову Діотіми, а саме наступні слова: "Гадаю, всі вони (люди) – і що достойніші, то більше роблять усе можливе, аби засвідчити свої безсмертні вчинки і зажити доброї слави. Вони прагнуть осягнути безсмертя. Мужі, що тілом плодючі, шукають, переважно, жінок, бо саме тут їхній Ерот: у своїх дітях, їх породивши, вбачають вони шлях до безсмертя, в дітях лишають пам'ять про себе й осягають блаженство на всі прийдешні часи" [Symp. 206c-d; 208e–209a]. Для Діотіми сенсом любові є те, що вона долає смерть, адже, за її словами, люди воліють любити тому, що прагнуть безсмертя. Лише любов здатна перемогти смерть. І саме це – самоствердження і самоздійснення особистості як такої.

Висновок. Таким чином, проаналізувавши феномен любові в координатах бажання та задоволення, можемо зробити наступні висновки:

1) Любовне бажання має не лише суто тілесне забарвлення. Скоріше в цьому контексті можна говорити про хіть, пристрасть. У свою чергу бажання в любові має багатогранний характер, адже включає в себе окрім сексуального аспекту і суто духовний та душевний аспекти (піклування, відповідальність, турбота, підтримка, прощення тощо);

2) Задоволення в любові багатоскладове, воно не стосується лише суто фізіологічних, інстинктивних потреб. Спираючись на думки зарубіжних дослідників, можна говорити про велике значення феномена задоволення в дискурсі любові, адже воно також пов'язане з такими аспектами, як подолання нестачі, звільнення від тиску (репресій), особистісно значиме самоздійснення та самоствердження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антоний (Блум), митрополит. Таинство Любви. Беседа о христіанском браке / Митрополит Антоний (Блум) // Свет Любви Господней. – М.: Изд-во Православного братства св. апостола Иоанна Богослова, 2009. – 169 с.
2. Апресян Р. Г. Удовольствие / Р. Г. Апресян // Этика: Энциклопедический словарь / Под ред. Р. Г. Апресяна и А. А. Гусейнова. – М.: Гардарики, 2001. – С. 501–503.
3. Барт Р. Фрагменты речи влюбленного (неизданные страницы) [Электронный ресурс] / Р. Барт. – Режим доступа: magazines.russ.ru/nlo/2011/112/ba2.html
4. Батай Ж. Катехизис Диануса // Ж. Батай. Трактаты о любви. – М.: ИФ РАН, 1994. – С. 158–172.
5. Гадамер Г.-Г. Искусство и подражание // Г.-Г. Гадамер. Актуальность прекрасного. – М.: Искусство, 1991. – С. 228–241.
6. Дворецкий И. Х. Древнегреческо-русский словарь: в 2 т. / И. Х. Дворецкий. – М.: ГИИНС, 1958. – Т. 2. – 1043 с.
7. Евдокимов П. Н. Таинство любви: тайна супружества в свете православного Предания / П. Н. Евдокимов. – М.: Лепта-Пресс, 2008. – 336 с.
8. Золотухина-Аболина Е. В. Повседневность: философские загадки / Е. В. Золотухина-Аболина. – К.: Ника-центр, 2006. – 256 с.
9. Садыкова А. Г. Любовь как естественное чудо / А. Г. Садыкова // Лукьянов А. В. Идея метафизики "чистой" любви (философское введение в проблему соотношения диалектики и метафизики). – Уфа: Издательство Башкирского университета, 2011. – С. 113–116.
10. Яннарас Х. Вера Церкви. – М.: Центр по изучению религий, 1992. – 230 с.
11. Baudrillard J. De la seduction. – Paris: Editions Galilee, 1979. – 180 p.

REFERENCES

1. Antonij, (Blum), mitropolit. (2009). *Tainstvo Lyubvi. Beseda o hristianskom brake. Svet Lyubvi Gospodnej [The Sacrament of Love. Talk about christian marriage]* Moskow, Izd-vo Pravoslavnogo bratstva sv. apostola Ioanna Bogoslova.
2. Apresyan, R. G. (2001). *Udovol'stvie [Pleasure]*. In *Ethika: Enciklopedicheskij slovar*. Moskow, Gardanki.
3. Bart, R. Fragmety rechi vlyublennogo (neizdannye stranicy) [A Lover's Discourse: Fragments (unreleased pages)]. Retrieved from magazines.russ.ru/nlo/2011/112/ba2.html
4. Bataj, Zh. (1994). *Catechism of Dianus*. In *Traktaty o lyubvi*. Moskow, IF RAN (in Russian).
5. Gadamer, G.-G. (1991). *Art and imitation*. In *Aktual'nost' prekrasnogo*. Moskow, Iskusstvo (in Russian).
6. Dvoreckij, I. H. (1958). *Drevnegrechesko-russkij slovar': v 2 t. V.2. [Ancient Greek-Russian dictionary: volumes I and II]*. Moskow, GIINS.
7. Evdokimov, P. N. (2008). *Tainstvo lyubvi: tajna supruzhestva v svete pravoslavnogo Predaniya [The Sacrament of Love: The Mystery of Matrimony in the Light of Orthodox Tradition]*. Moskow, Lepta-Press.
8. Zolotuhina-Abolina, E. V. (2006). *Povsednevnost': filosofskie zagadki [Everyday life: philosophical mysteries]*. Kyiv, Nika-centr.
9. Sadykova, A. G. (2011). *Lyubov' kak estestvennoe chudo [Love as a natural miracle]*. In *Ideya metakritiki "chistoj" lyubvi (filosofskoe vvedenie v problemu sootnosheniya dialektiki i metafiziki)*. Ufa, Izdatel'stvo Bashkirskogo universiteta.
10. Yannaras, H. (1992). *Vera Cerkvi [Faith of the Church]*. Moskow, Centr po izucheniyu religij.
11. Baudrillard, J. (1979). *De la seduction*. Paris, Editions Galilee. 180 p.

Надійшла до редакції 10.09.18

В. Э. Туренко, канд. филос. наук, м. н. с.
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко
ул. Владимирская, 60, г. Киев, 01033, Украина

ЛЮБОВЬ В КООРДИНАТАХ ЖЕЛАНИЯ И УДОВОЛЬСТВИЯ: ФИЛОСОФСКО-КУЛЬТУРОЛОГИЧЕСКИЙ ВЗГЛЯД

В статье на основе теоретических разработок современных зарубежных философов осуществляется освещение любовного дискурса в координатах желания и удовольствия. Автор доказывает, что любовное желание имеет не только чисто телесную грань; оно включает в себя кроме сексуального еще и чисто духовный и душевный аспекты (забота, поддержка, прощение и т. д.). Обосновывается мнение, что удовольствие в любви тоже многогранно, оно не касается только физиологических, инстинктивных потребностей человеческой природы. Опираясь на мнения зарубежных исследователей, можно говорить о большом значении феномена удовольствия в дискурсе любви, ведь он также связан с такими аспектами, как преодоление нехватки, освобождение от давления, личностно значимая самореализация и самоутверждение.

Ключевые слова: желание, удовольствие, любовь, дискурс любви, влечение, предмет любви.

V.E. Turenko, PhD, junior research fellow
Taras Shevchenko National University of Kyiv
60, Volodymyrska Street, Kyiv, 01033, Ukraine

LOVE IN THE COORDINATES OF DESIRE AND PLEASURE: PHILOSOPHICAL-CULTURAL SIGHT

In the article, on the basis of theoretical developments of contemporary foreign philosophers, illumination of love discourse in the coordinates of desire and pleasure is carried out. The author proves that love desire has not only a purely physical boundary; it includes not just sexual, but also purely spiritual and soul aspects (caring, support, forgiveness, etc.). The author substantiates the opinion that pleasure in love is also multifaceted; it does not concern only the physiological, instinctive needs of human nature. Based on the opinions of Western researchers, one can talk about the great significance of the phenomenon of pleasure in the discourse of love, because it is also connected with such aspects as overcoming the shortcoming, liberation from pressure, personally significant self-realization and self-affirmation. The author analyzes theoretical works by foreign researchers R. Apresyan, R. Barthes, J. Baudrillard, G. Bataille, P. Yevdokimova, G.-G. Gadamer, H. Yannaras, on the basis of which comes to the conclusion that satisfaction with the experience of personally meaningful self-realization and self-affirmation is an inevitable sign of love. The author investigates such aspects of love as "miraculous" (in the context of the application to Plato's "Symposium"), as well as "childhood" within the ideas of S. Freud and J. Baudrillard. Thus, the purpose of the article is to carry out a comprehensive analysis of the phenomenon of love, through the riot of historical-philosophical and cultural studies.

Key words: desire, pleasure, love, discourse of love, train, object of love.